

1. Ковалів Ю. Візуальна поезія Михайля Семенка / Ю. Ковалів // Літературознавчі студії. – 2013. – Вип. 39 (2). – С. 14–20.
2. Мовчан Р. Хлебніков і український футуризм / Р. Мовчан // Бахмутський шлях. – 2010. – № 1–2. – С. 131–136.
3. Сулима М. Роль і місце футуризму в українській літературі ХХ ст. / М. М. Сулима // Наукові записки. Філологія. Історія літератури. – 1998. – Т. 4. – С. 106–111.
4. Український футуризм. Вибрані сторінки / уклад. і комент. М. М. Сулима. – Ніредьгаза : [б. в.], 1996. – 256 с.

Довина Марина. Революционная картина мира в поэзии панфутуристов (на материале «Октябрьского сборника»). Стаття посвящена поетико-стилистическому и идейному анализу «Октябрьского сборника панфутуристов». Автор статьи доказывает, что в сборнике реализован принцип эстракции: идеологический запрос отображен на идейном уровне, а особенности эстетической платформы – на поетико-стилистическом. В поэзиях панфутуристов утверждается идея о том, что в постреволюционное время реабилитация статуса человека происходила путём смены его социальной роли от военной до производительной. Особое место отводится процессу тотальной механизации, апогеем которой становится победа человека над стихийной природой. Выяснено, что *Октябрь, электрика, город, творчество* стали базовыми категориями моделирования революционного мировоззрения в поэзии футуристов.

Ключевые слова: футуризм, эстракция, революционная картина мира, Октябрь.

Dovina Marina. Revolutionary World View in Panfuturists' Poetry: Case of "October Collection". The article is devoted to poetic, stylistic and ideological analysis of "October Panfuturists' Collection". The author argues that estraction principle is implemented in the collection: state request is realized on the ideological level, and the features of the aesthetic platform – on the poetic and stylistic level. The idea of man's post-revolutionary rehabilitation by means of changing his social role from military to productive is approved in Futurists' poetry. The process of total mechanization and its apogee – the human's victory over elemental nature – are emphasized in Futurists' revolutionary world view. It was found that *October, electricity, city, creativity* became basic categories of modeling Futurists' revolutionary world view.

Key words: futurism, estraction, revolutionary world view, October.

Стаття надійшла до редколегії
12.11.2014 р.

УДК 821.161.2:82-6

Анна Ільків

Ольга Кобилянська в листах Остапа Луцького

У статті досліджено образ Ольги Кобилянської в інтимних листах представника «Молодої музи» Остапа Луцького крізь призму концепту «Я – Інший». Окреслено визначені Луцьким роль і місце письменниці в українському літературному каноні та її вплив на формування світоглядно-мистецької позиції О. Луцького.

Ключові слова: лист, епістолярій, документалістика, біографічний образ, концепт «Я – Інший», жіноча екзистенція.

Постановка наукової проблеми та її значення. Листуванню Ольги Кобилянської з Осипом Маковеем та Василем Стефаником у сучасному українському літературознавстві присвячено чимало наукових праць. Це дослідження В. Агеєвої, В. Бабія, Т. Гундорової, Я. Мельник, М. Павлишина, Ф. Погребенника та ін. Значно менше уваги літературознавці приділяли листуванню Кобилянської із молодомузівцем Остапом Луцьким, а естетичний й наратологічний складники цих інтимних послань зовсім не досліджено, що й визначає **актуальність** нашої розвідки. Першим публікатором листів Остапа Луцького став його син – відомий літературознавець української діаспори Юрій Луцький, який також у передмові до цих листів, дистанціюючись від статусу сина і залучивши широкий біографічний контекст, зробив спробу наукової рецепції епістолярної спадщини батька.

Взаємини Кобилянської з Остапом Луцьким склалися спочатку листовно, а вже згодом відбулася їхня особиста зустріч у Кракові. Тому інтимно-товариське спілкування між ними зав'язалося спочатку через слово – художнє (рецепція Луцьким белетристики письменниці) й епістолярне. Це не єдиний випадок в українській епістолярній традиції, коли лише опосередковане спілкування без особистого знайомства перетворює епістолярних комунікантів у найближчих співрозмовників. Прикладом такої заочної дружби можна назвати листування Т. Шевченка із графінею А. Толстою чи листування А. Кримського із Б. Грінченком, листування Кобилянської з Лесею Українкою.

Листування Луцького із Кобилянською, яке Михайло Рудницький лірично назвав «романсом», ініціював молодомузівець. Однак сьогодні ні історики літератури, ні джерелознавці не мають змоги цілісно дослідити цей діалог, адже зібрано й опубліковано лише листи Луцького до Кобилянської, а листів-відповідей буковинської письменниці, на жаль, не віднайдено. Як припускає Ю. Луцький, ці листи могли вилучити під час обшуку й арешту його батька і сьогодні, можливо, вони містяться в архівах колишнього КДБ. Остап Луцький згадував про 100 листів від Кобилянської, це свідчить про те, що вона писала до нього значно частіше, ніж він до неї. Відсутність листів-відповідей надає можливість дослідникам літератури поглянути на образ Кобилянської очима її епістолярного співрозмовника, тобто Іншого – очима Остапа Луцького.

Об'єкт дослідження – інтимні листи молодомузівця Остапа Луцького до Ольги Кобилянської.

Предмет дослідження – поетикальні особливості, зокрема концепт «Я – Інший» в текстовій структурі епістолярію, а також інтенційні відтінки любовних послань О. Луцького до О. Кобилянської.

Мета статті – дослідити образ Ольги Кобилянської в інтимних листах Остапа Луцького крізь призму концепту «Я – Інший», окреслити визначені Луцьким роль і місце письменниці в українському літературному каноні та її вплив на формування його світоглядно-мистецької позиції. Для досягнення поставленої мети потрібно реалізувати такі **завдання**: доповнити психопортрет української феміністки новими штрихами на основі сприйняття її образу маскуліною свідомістю в особі Луцького; простежити еволюцію інтенційності інтимних послань; дослідити любовну метамову листів Луцького до Ольги Кобилянської.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Остап Луцький ввійшов у літературний процес насамперед як автор маніфесту молодомузівців. І хоча його перу належить дві поетичні збірки – «З моїх днів» (1905) і «В такі хвили» (1906), за словами його сина і водночас справедливого критика, «поетичний талант у нього був слабкий і хіба тільки деякими своїми перекладами і переспівами він може мати місце в літературі» [6, с. 17], тоді як маніфест модернізму називає «найбільшою його заслугою в літературі» [6, с. 20]. Постать Кобилянської в цьому маніфесті посідає особливе, ключове місце. Так, у 1905 р. Луцький видав альманах у честь Кобилянської під назвою «За красою», що став своєрідним художнім маніфестом українського модернізму. У передмові до альманаху Луцький у метафоричній формі окреслив місце письменниці в тогочасній літературі модерну: «Невтомимо, хоч майже самотно стояли Ви довгі часи на стороні великої і безсмертної ідеї Краси і глибокої Поваги помімо всіх неприхильних відносин часу...» [6, с. 16], а ідею самого альманаху в листі до Гната Хоткевича обумовив бажанням переконати письменників старшого покоління (т. зв. «письменників-батьків»), що час тенденційної, соціально-програмової літератури вже минув, а справжніми письменниками вважав лише тих митців слова, які сповідували принципи вільного, чистого мистецтва. У 1907 р. в «Ділі» Луцький публікує програмову статтю «Молода Муза», в якій, окреслюючи нові тенденції світової літератури, пов'язані з іменами Ніцше, А. Франса, Ібсена і Метерлінка, називає Ольгу Кобилянську першою ластівкою нової течії в Україні. Однак такому визнанню передувала епістолярна рецепція її творчості.

Перший лист Луцький написав до незнайомої ще Кобилянської із «золотої Праги» 4 квітня 1902 р. Інтенційність цього листа поєднує в собі три складники:

1) вибачення («Даруйте, Високоповажна Пані, що отсе звертається до Вас чоловік, якого Ви цілковито не знаєте і який Вас, Пані, яко особу не знає» [6, с. 31]);

2) формулювання мети листування – «познайомити дальший світ з кращими перлами нашої літератури» [6, с. 31];

3) прохання («У виду сего звертаюся до Вас, Високоповажна Пані, з великим, сердечним бажанням-мольбою, щоб ласкаві Ви були переслати мені Ваші чудові (вірте, Пані, не люблю фраз!) – Kleinrussische Novellen» [6, с. 32]).

Інтенційність наступних листів поступово змінюється від ділової інтонації до інтимно-товариської. Індикатором зміни інтонаційних відтінків виступають епістолярні звертання. Так, ділове «Ви-сокоповажна Пані» поступово наприкінці листа від 14.01.1903 р. переростає у ніжне «Ласкава Пані», а вітання стають «дружно-сердечними», змінюючи загалом тональність листа: «Ласкава Пані! Наколи лише зможете, то будьте так добрі вислати кілька слів на адресу того, котрий для Вас, як для неznаної “доброї знакомої” має все якнайбільше поважання та щирість. Здоровлю Вас, Пані, дружно-сердечно Остап Луцький» [6, с. 38].

Починаючи зі згаданого листа, послання до Кобилянської стають для Луцького душевною потребою, своєрідним вербальним пошуком душевної рівноваги, виконуючи певну терапевтичну функцію. Адресант не соромиться зізнатися, що пише інерційно, не шукаючи принагідного сюжету. Тут же Луцький намагається хоч якось візуалізувати їхнє досі лише опосередковане спілкування і вдруге просить Кобилянську надіслати свою фотографію. Причину, через яку письменниця не поспішала надсилати своє фото, на нашу думку, варто шукати у великій віковій різниці (Кобилянська була старшою від Луцького на 20 років) епістолярних комунікантів і, можливо, у прагненні Кобилянської відтягнути інтригу особистої зустрічі, отримуючи насолоду від «епістолярного роману» наосліп. Після зміни тональності листування, яку, безперечно, письменниця одразу відчула, вона вирішила взяти паузу, бо в цей же час тривало її любовне листування з Осипом Маковеем, стосункам із яким вона віддавала очевидну перевагу. Тому предметом епістолярного діалогу в листах Луцького стає мовчанка з боку Кобилянської, що спричинило його невимовну тугу і «страшну нудьгу». Так, у листі від 11 квітня 1903 р. читаємо: «Минає день за днем – а ми мовчимо. Щонайменше я. Вже здавалось весна завітала, а тут знов від кількох днів зимний, холодний вітер віє, і в діл клоняться свіжі вже засумовані весняні цвіти. І сумно всюди. Сиджу в хаті, дивлюся на сіре небо і туга душу огортає. Тоді стаюсь неможливим. Не пишу нічого, ні думаю, ні читаю... але вкінці я поборов ту страшну нудьгу, і отсе пишу до Вас лист» [6, с. 38]. Припускаємо, що таким детальним описом свого внутрішнього стану Луцький ніби прагнув наблизитись до іманентного для Кобилянської стану – стану меланхолії. Загалом інформативність цього листа зводиться лише до повідомлення про власну тугу й терапевтичний вплив на нього її листів, після отримання яких Луцький забуває «про світ, про людей, про сіру монотонну буденщину» [6, с. 41]. Крім того, у сюжеті листа мимоволі з'являється алюзія філософських ідей Ніцше, прихильниками яких були і Луцький, і Кобилянська, зокрема, його вчення про «вищу людину» і «надлюдину». «Вищими» людьми, як видно із тексту листа, Луцький вважав Лепких і Кобилянську («Бо крім Лепких і Вас, ласкава, дорога Пані, я не стрічав “людей”!» [6, с. 41]).

У згаданому вище листі до епістолярного звертання «ласкава Пані» додається епітет «добра», а християнська чеснота «велика доброта» в очах Луцького стає основною рисою жіночої екзистенції Кобилянської. А вже в наступних листах сама письменниця для Луцького стає уособленням доброти: «Я рад би Вас знов бачити близь мене та глядіти на Вас, як на образ надземської, небесної доброти» [6, с. 44]. Епістолярні звертання на рівні стилістики утворюють ефект рамки, розпочинаючи і завершуючи епістолярний діалог.

Наступний лист Луцького із Кракова, датований 27 березнем 1904 р., можна читати як любовне зізнання, як пошук унікальних любовних кодів. Це переломний момент у стосунках Луцького і Кобилянської. Адже до цього часу сюжети його листів вибудовувались в основному навколо критичної рецепції творів Кобилянської, зокрема її повісті «Земля», яка забезпечила письменниці місце в літературному каноні поряд із Лесею Українкою. Однак щодо цього місця в літературному каноні, то тут наведемо кілька раціональних думок однієї із найавторитетніших дослідниць феміністичної літератури С. Павличко, висловлених у її статті «Канон класиків як поле гендерної боротьби» [7]. Саме творчість О. Кобилянської вона визнає найчуттєвішою в історії художньої словесності. Проте саме ця чуттєвість і стала причиною претензійності з боку народницької критики. І лише завдяки своїй повісті «Земля» та кільком творам з народного життя Кобилянській вдалося ввійти в канон, хоча «фемінізм, емансипація, зображення “дивного” кохання двох жінок – усе це лишилося поза канонам, майже як непристойні фантазії старої діви» [7, с. 217]. Тобто сучасна феміністична критика головними художніми репрезентантами світогляду Кобилянської вважає повісті «Людина», «Царівна» та низку новел із гендерною проблематикою, а популяризацію імені письменниці як авторки «Землі» – прерогативою тогочасної народницької критики. Остап Луцький розтягнув критичні зауваги щодо «Землі» на декілька листів і акцентував увагу письменниці на таких основних моментах. По-

перше, високий «артизм» повісті, якого він не побачив навіть у Франка, але найбільше цього «артизму» бачив у новелах Стефаніка. По-друге, Луцький трактує головний концепт повісті «землю» як поле «драми духа-серця для бідної (знаменито змальованої) Анни» [6, с. 37]. По-третє, у феміністичному дискурсі трактує образ Анни, трактуючи візію в лісі під час опису сцени «першого ближчого пізнання між Анною й Михайлом» як «доказ глибокої інтуїції сільської жіночої душі» [6, с. 37]. Свої критичні зауваги щодо повісті Луцький наприкінці одного з листів резюмує так: «Землю вважаю дуже цінним добутком Вашим і нашим» [6, с. 37]. Особливе ставлення до Кобилянської в листах до 27 березня 1904 р. відчитуємо лише в епістолярних звертаннях «Ласкава Пані». Лист від 27.03.1904 р. відзначається ліричною тональністю і бажанням адресанта порозумітися «широ, безпосередньо – з душі впливаючим словом, або і без слова» [6, с. 41]. Цей лист, на нашу думку, мав бути своєрідним чуттєвим плацдармом для майбутньої особистої зустрічі з письменницею, що мала відбутися в Кракові.

Ліричний струмний епістоли посилює темпоральний мікрообраз весни – пори пробудження почуттів, пори кохання. Власне почуття Луцький кодує в мікрообразі «гармонійної струни», на якій письменниця може зіграти чарівну симфонію: «Без Вас губляться сі хвилі, остає листовий папір, писане слово, мертві букви, які не в силі переповісти Вам всього. Ось і весна прийшла... Так бажав би я гарячо вийти з Вами у поле широке, привітати з Вами перше сонце весняне, так бажав би сказати Вам одно-одніське слово: гарно, дивіться, як тут гарно! Є в душі людській така субтельна, гармонійна струна, що не зносить бруталного дотику плюгавих рук» [6, с. 41–42]. Високу емоційну напругу адресанта видає стиль потоку свідомості, обірваність фраз, часта зміна тем і образів.

У цьому листі відбувається ще один переломний момент – Остап Луцький дивиться на Кобилянську не крізь призму її белетристичної творчості, тобто не як на письменницю, а як на жінку, Іншу, поглядом чоловіка, який шукає ідеальну супутницю життя.

Концепт «Я – Інший» належить до основних концептів екзистенціальної філософської парадигми французьких мислителів Сартра і Камю, а згодом став основою феміністичних теорій Сімони де Бовуар. Адже жінка в патріархальному суспільстві позбавлена свободи вибору, їй відмовлено навіть у прагненні до трансцендентного, бо це б утверджувало її суверенність поряд з іншою статтю. Важливою в цьому контексті є і думка Є. Левіна, висловлена в есе «Час та Інша». На його думку, інакшість жінки є її позитивною характеристикою: «Протиставлення статей – не просто відмінність за якоюсь специфічною ознакою... І не протиріччя... А також не поділ двох частин, бо такий поділ передбачає наявність споконвічного цілого... В жінці втілено інакшість. Чоловік і жінка – поняття одного ряду, але жіноча сутність незбагненна для нашої свідомості» [2, с. 27]. Але якщо протиставлення статей, за Є. Левіним, не передбачає наявності єдиного цілого, то таким цілим, на думку Сімони де Бовуар, є подружжя як обвінчана фундаментальна єдність, обидві половини якої змагаються одна з одною, а жінка – це інше в осерді єдиного цілого. Але весь парадокс полягає в тому, що цю роль Іншої їй нав'язує патріархальна традиція, схилиючи її до іманентності, адже її трансцендентність постійно б живила в ній усвідомлення самодостатності. Виходячи з цього, Сімона де Бовуар досить точно формулює сутність жіночої драми: «Драма жінки – саме в цьому конфлікті між настійним прагненням будь-якого суб'єкта утвердити свою достатність і її становищем, яке перетворює жінку в підлеглий об'єкт» [2, с. 42]. Остап Луцький як прихильник і навіть апологет феміністичних ідей (у листі до Кобилянської від 17.03.1902 р. він пише про підготовку нарису для чеського часопису «Zensky Obzor» на тему «Жіночі сили в сучасній руській літературі»), усупереч патріархальній традиції, наділяє жінку в особі Кобилянської здатністю до трансцендентності, хоча свої філософські міркування викладає абстраговано, читачу неважко здогадатися, кого адресант має на увазі під типізованим образом людей, для яких матеріальний світ є нічим порівняно зі світом ідеалістичним: «суть люди, з якими живеться добре, але все на землі; суть люди, з якими жити можна поза землею, поза матеріальним світом... – з якими жити можна в тім другім, кращім світі, вимріянім і незнанім хоч певнім, у світі в яким володіє не матерія, не люди, навіть не Розум, але Психе, душа, краса і доброта правдива. Вірю і відчуваю, що світ сей є; вірю, що певні люди можуть сотворити його для себе» [6, с. 42]. Цей лист літературознавець Юрій Луцький назвав «вершиною його обожнювання далекої, знайомої лише з листів, царівни» і порівняв із середньовічним захопленням лицаря своєю далекою обраною «дамою серця». Кобилянська справді була для Остапа Луцького дамою, старшою від нього на 20 років. Можливо, тому в його інтимних листах до письменниці

несподівано натрапляємо на тему дитинства, своєрідне повернення до архетипу Матері. У листі від 13.07.1904 р. споглядання фотокартки Кобилянської викликає в Луцького такі рефлексії: «Дивлюся на Вас і здається мені, що долітає до мене якась ангельська мелодія, що сповняєсь якась давна дитинна мрія про папоротин цвіт, що усвідомлюється в мені щось незвичайно гарне, погідне, добре» [6, с. 45]. Але якщо в листах Луцького образ цвіту папороті поодинокий, хоч і пророчий виразник скороминушності їхніх стосунків, то флористичні образи білої лілеї, червоної ружі і цвіту папороті у листуванні Кобилянської із В. Стефаником стали своєрідними любовними кодами, основою лише до кінця їм зрозумілої метамови.

Лист Остапа Луцького до Кобилянської від 13.07.1904 р. надважливий при дослідженні концепту «Я – Інший», оскільки написаний одразу після приїзду письменниці до Кракова і першого їхнього довгоочікуваного безпосереднього знайомства. Отже, в цьому листі нашарувалося два типи сприйняття Луцьким образу Кобилянської: стереотипне вербальне, сформоване через рецепцію її художньої творчості й листування, і нове візуальне, сформоване під впливом першої зустрічі. Тому й образ письменниці набуває нових асоціативних відтінків, зумовлених враженнями від безпосереднього знайомства. Так, паралінгвістичні чинники – постава, манера і внутрішній магнетизм української феміністки – дають підстави для асоціації її образу із ренесансною поважною княгинєю, наділеною християнськими чеснотами: «У Вас бачу відблиск гордості і самоповажання ренесансової, удільної княгині і незвичайну черту покори і доброти і ніжності, містичного лотосу, щоб дати людям праобраз якоїсь далекої, таємної, небесної країни!» [6, с. 45]. Як бачимо, після особистого знайомства з письменницею її образ Остап Луцький починає асоціюватись зі сферою містичного світу, душевною чистотою та спокоєм, символами яких і є лотос, а також несподівано з образом святого страдника – Шопенгауерівсько-Метерлінкового святого. У період написання цього листа до Кобилянської його адресатка хворіла сама і доглядала за хворою матір'ю, тому ці біографічні факти і викликали в Луцького асоціації письменниці з образом святої страдниці. Крім того, образ Кобилянської стає для Луцького втіленням спокою, стимулює в його свідомості процеси саморецепції й автосугестії, слугує своєрідним духовним дороговказом на шляху його духовного вдосконалення як творчої особистості. Так, у листі від 31.07.1904 р. спостерігаємо такі рефлексії Луцького від споглядання фотографії письменниці: «На моїм столі стоїть серед цвітів Ваша фотографія, яку вдалося мені остаточно видобути з Праги, серед книжок і свіжих цвітів видніє Ваше добре лице і шире, спокій довкола, тишина, – добре Вам у мене. Кілько разів життя бере верх наді мною тільки разів я втікаю від людей до моєї кімнати, гляджу на Вас – і справді легше стає на душі. Невисказаний спокій і доброта і щирість і нова віра до людей родиться в мені, і я стаю молодим, ліпшим, здається, і на душі гарнішим» [6, с. 46]. Листи ж письменниці до нього Остап Луцький порівнює із писанням Метерлінка.

Тональність епістолярного роману між Кобилянською і Луцьким змінилася в середині 1907 р., коли Луцький пішов до війська, хоча листування тривало з перервами до липня 1908 р. В одному з останніх листів-відповідей на холодні послання письменниці він пише, що згадуватиме її як свою молодість, чим, по суті, ставить крапку в їхньому епістолярному романі, а вже в 1910 р. одружується із Орисею Смаль-Стоцькою.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Отже, опрацювання інтимних листів Остапа Луцького до О. Кобилянської, які можна вважати вербальним виявом їхнього платонічного роману, дало нам можливість через дослідження екзистенціального концепту «Я – Інший» доповнити біографічний образ письменниці, додати нові штрихи до реконструкції її психообразу. Окреслюючи нові тенденції світової літератури, пов'язані з іменами Ніцше, А. Франса, Ібсена і Метерлінка, Луцький називає Ольгу Кобилянську першою ластівкою нової течії в Україні, тобто модернізму. Біографічний образ письменниці автор листів асоціює зі сферою містичного світу, душевною чистотою і спокоєм, символами яких і є лотос, а також несподівано з образом святого страдника – Шопенгауерівсько-Метерлінкового святого, визначальною ж рисою її характеру, основою її жіночої екзистенції називає «велику доброту», неприродно втілену в образі гордої, ренесансної княгині.

Джерела та література

1. Агеева В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму / Віра Агеева. – К. : Факт, 2003. – 218 с.
2. Бовуар С. Друга стаття. В 2 т. Т. 1 / Сімона де Бовуар. – К. : Основи, 1994. – 390 с.

3. Гундорова Т. *Femina melancholica*. Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської / Тамара Гундорова. – К. : Критика, 2002. – 272 с.
4. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури : монографія / Ніла Зборовська. – К. : Академвидав, 2006. – 504 с.
5. Кобилянська О. Слова зворушеного серця : щоденники, автобіографії, листи, статті та спогади / О. Кобилянська. – К. : Дніпро, 1982. – 359 с.
6. Остап Луцький і сучасники: листи до О. Кобилянської й І. Франка та ін. Забуті сторінки / за ред. Ю. Луцького. – Нью-Йорк : [б. в.], 1994. – 206 с.
7. Павличко С. Фемінізм / Соломія Павличко. – К. : Основи, 2002. – 322 с.

Илькв Анна. Ольга Кобилянская в письмах Остапа Луцкого. В статье исследован образ Ольги Кобилянской в интимных письмах представителя «Молодой музы» Остапа Луцкого сквозь призму концепта «Я – Иной». Очерчены определенные Луцким роль и место писательницы в украинском литературном каноне и ее влияние на формирование его мировоззренческой позиции и взглядов на искусство. В результате исследования доданы новые штрихи к психопортрету украинской феминистки на основе восприятия ее образа маскулинным мировоззрением, воплощенным через персону О. Луцкого. Исследован также любовный метаязык интимных писем Луцкого к Ольге Кобилянской, их поэтический потенциал, прослежена эволюция преднамеренности интимных посланий. Интимные письма Луцкого к Кобилянской рассмотрены как вербальное проявление их платонического романа, который начался без личного знакомства писателей. Биографический образ О. Кобилянской Луцкий ассоциирует с мистической сферой, душевной чистотой и спокойствием, символом которых выступает лотос, а также с образом святого страдника, доминантными же чертами ее характера, основой ее женской экзистенции писатель называет «большую доброту», неестественно воплощенную в ассоциированном образе гордой, ренессансной княгини.

Ключевые слова: письмо, эпистолярый, документалистика, биографический образ, концепт «Я – Иной», женская экзистенция.

Илькв Анна. Olga Kobylyanska in the Letters of Ostap Lutskyj The image of Olga Kobylyanska in the intimate letters of Ostap Lutskyi, the representative of the “Young muse”, through the concept of “I’m different” is investigated in the article. The role and place of the Ukrainian writer in the Ukrainian literary canon defined by O. Lutskyi and her influence on his outlook and artistic position is stated in the article.

Key words: a letter, epistolary, documentation, biographical image, “I’m different” concept, literary concept.

Стаття надійшла до редколегії
03.11.2014 р.

УДК 801.655.7

Олена Кицан

Межі сучасної поезії

У статті запропоновано аналіз тих поезій, де тісно взаємодіють два різновиди організації художньої мови – вірш і проза. Сучасна поезія відкрита для експериментів, а тому автори дозволяють собі поєднувати в одному тексті поетичне і прозове начала, внаслідок чого виникають твори, які несуть подвійне емоційне навантаження. До таких текстів ми відносимо римовану метричну прозу, строфічну прозу, вірш у прозі, верлібр та поліметричні конструкції, які поєднують у собі вірш і прозу.

Ключові слова: проза, вірш, ритм, рима, метр, метризована проза, алітерація, ритмічна проза, римована проза.

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз досліджень цієї проблеми. Художня мова має два основні різновиди – вірш і прозу, між якими у літературі минулих століть була велика відстань. Однак у ХХ ст. поезія і проза почали тісно співпрацювати, втрачати межі. Проблема вивчення перехідних жанрів, до яких належать вірш у прозі, верлібр, метрична римована проза, метризована проза, строфічна проза (версе), пов’язана з відмовою від традиційних прозових та поетичних форм і початком освоєння поетами та прозаїками пограничної зони і нових літературних